ZIBN GUTE YOR

Isaac Leib Peretz

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

י. ל. פרץ.

I. זיבען גוטע יאָר.

II. דער אוצר.

ווילנער פערלאג פון ב. א. קלעצקין.

ווילנער פערלאג
ב. א. קלעצקין

זיבּען גוטע יאָר.

זיבען גוטע יאָר.

דאָס איז אַ געשיכטע, וואָס איז געשעהן אין טורבין.

אין טורבין איז געווען אַמאָל אַ טרעגער, האָט ער געהייסען טוביה און איז געווען אַ גרויסער אָרע־מאַן. איינמאָל, דאָנערשטאָג, שטעהט ער אַזוי אין מאַרק, מיט די פּאָלעס פאַרשאַרצט אונטערן שטריק אויף די לענדען, און קוקט אויס, פון וואַנען עס וועט קומען זייַן הילף, ער זאָל פאַרדינען עפּעס אויף שבת. און דאָ שטעהען די געוועלבען אַרום און אַרום ליידיג, אֵין יוצא וְאֵין בָּא, מען זעהט נישט, עס זאָל עמיצער קומען סחורָה קויפען, עס זאָל זייַן, וואָס אָפּצוטראָגען. הויבט ער, נעבעך, אויף די אויגען צום הימעל מיט אַ געבעט, ער זאָל, חלילה, קייַן פאַרשטערטען שבת ניט האָבען, און זייַן ווייַב סעריל מיט די קינדערלעך זאָלען, חס וְשָׁלום, נישט הונגערן אום שבת.

ווי ער איז אַזוי מִתְפַּלֵל, דערפילט ער, אַז עמיצער גיט אים אַ ציה פאַר דער פאָלע. קוקט ער זיך אום, זעהט ער פאַר זיך אַ דייַטשעל, אָנגעטאָן, ווי אַ שיסער אין וואַלד, מיט אַ פעדער אויפ'ן קאַפעלושעל און אַ גרינעם אויפלאָג אויפ'ן שפענצער, און דאָס דייַטשעל זאָגט צו אים אויף ריין דייַטש, וואָס מיר זעצען דאָ איבער אויף עברי-טייַטש מיט די ווערטער:

– הער, טוביה, דיר איז באַשערט געוואָרען זיבען גוטע יאָר, זיבען יאָר פון מַזָל און הַצְלָחָה, און אוצרות געלט. ווענדט זיך עס אָבער אָן דיר, ווען דו ווילסט האָבען די גוטע יאָר. ווילסטו, -ווערט דיר אויפשייַנען דייַן מזל נאָך דעם הייַנטיגען טאָג, און איידער עס ווערט אונטערגעהן די זון, וואָס שטעהט דיר איבער'ן קאָפּ, ווערסטו קאָנען אָפּקויפען גאַנץ טורבין מיט דער סְבִיבָה, אָבער נאָך זיבען יאָר ווערסטו צוריק ווערען אַן אָרעמאַן, ווי דו ביסט געווען, און ווילסטו, – ווערט די גוטע, געבענשטע צייַט קומען ערשט צום סוף - פון דייַנע יאָרען, און דו ווערסט אַוועקגעהן פון דער וועלט דער גרעסטער גְבִיר.

– געוועזען איז עס, ווי עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אֵלִיָהוּ הַנָבִיא, וואָס האָט זיך, ווי זייַן שטייגער איז, אין אַ דייַטשעל פאַרשטעלט. טוביה אָבער האָט געמיינט, אַז עס איז, לְהַבְדִיל אֶלֶף אַלְפֵי הַבְדָלוֹת, אַ פראָסטער כִּשוּף-מאַכער, ענטפערט ער אים:

– מייַן ליב דייַטשעל, קאָז דו מיך געמאַך, וואָרום איך בין, נישט פאַר דיר געדאַכט, אַ גרויסער

עָנִי וְאֶבְיוֹן, איך האָב אויף שבת נישט, און איך האָב דיר נישט מיט וואָס צו באַצאָלען פאַר דײַנע עֵצות מיט דײַן טִרְחָה.

אַז דאָס דײַטשעל אָבער האָט אים נישט אָפּגע־לאָזט און איבערגע׳חַזֶר׳ט אים די ווערטער איינמאָל, צוויי מאָל און דרײַ מאָל, איז עס טוביה׳ן שוין אַריין אין קאָפּ, ענטפֿערט ער אים:

– ווייסטו וואָס, ליב דײַטשעל, אויב דו מיינסט עס ערנסט מיט מיר און ביסט נישט קיין לוֵעג לָרָש, און דו פרעגסט מיך בֶּאֱמֶת, מוז איך דיר זאָגען, אַז איך בין מיך נוהֵג, ביי יעדער זאַך, וואָס קומט מיר פאָר, זיך אַן עֵצָה צו הַאַלטען מיט מײַן ווײַב סעריל און אָן איר קאָן איך דיר קיין קלאָרע תשובָה ניט געבען.

זאָגט אים דאָס דײַטשעל, אַז עס איז זעהר אַ גוטע זאַך, זיך אַן עצה צו האַלטען מיט דער פרוי, און ראָט אים, ער זאָל זי געהן פרעגען, און ער, דאָס דײַטשעל הייסט עס, וועט דאָ שטעהן און וואַר־טען אויף אַ תשובה.

טוביה קוקט זיך נאָך אַמאָל אום אין אַלע זײַטען, קיין פאַרדינבסט זעהט ער נישט, טראַכט ער זיך, וואָס ער קאָן דאָ אָנוווערען, ער וועט אַהיים געהן פרע־גען. לאָזט ער אַראָפּ די פּאָקעס און געהט אַרויס אונטער דער שטאָט, וואו ער האָט געוואוינט, כּמעט שוין אויפ׳ן פעלד, אין אַ ליימען שטיבעל, איבער־שמועסען זיך מיט סעריל זײַן ווײַב.

ווי סעריל האָט אים דערזעהן דורך די אָפענע

טיר (עס איז זומער געווען), איז זי אים אַרויס‏
לאָפן אַקעגען מיט גרויס שׂמחה, זי האָט געמיינט
אַז ער ברענגט איר איין הַתְחָלָה אויף שבת, זאָגט
ער איר אָבער:

— ניין, סעריל, זײַן ליבער נאָמען האָט מיר נאָך קיין פאַרדינסט נישט באַשערט, דערפאַר אָבער איז צו מיר געקומען אַ דײַטשעל...

און ער דערצעהלט איר אַזוי און אַזוי, בַּאֲשֶׁר בְּכֵן, דאָס דײַטשעל זאָגט, אַז עס איז אים באַשערט זיבען גוטע יאָר, און עס ווענדט זיך אָן אים, ווען די גוטע יאָר זאָלען קומען, אַצונד אָדער פאַר דער פְּטִירָה. פרעגט ער בײַ איר אַן עֵצָה: ווען?

טראַכט סעריל נישט לאַנג און ענטפערט אים:

— געה, מײַן ליבער מאַן, און זאָג דעם דײַטשעל, אַז דו ווילסט די זיבען גוטע יאָר אויף דער רֶגַע!

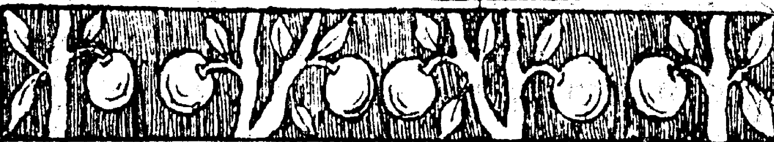
— פאַרוואָס, סעריל? — פרעגט טוביה פאַרוואונדערט, — נאָך זיבען יאָר וועלען מיר דאָך ווערען צוריק אָרעמע לײַט, און דעם יוֹרֵד איז דאָך ערגער, ווי אַ פּראָסטען אָרעמאַן?

— פאַרזאָרג נישט, מײַן ליבער גוטער פרײַנד, די וועלט. דערווײַל נעם, וואָס מען גיט דיר, און זאָג: בָּרוּך ה׳ יום יום, בִּפְרַט, אַז מען דאַרף חֵדֶר-געלט פאַר די קינדער. מען האָט זיי מיר אַהיים געשיקט, אָט זעה, ווי זיי שפּילען זיך אין זאַמד.

דאָס איז גענוג געווען, טוביה זאָל צוריק לויפען צום דײַטשעל מיט אַ קלאָרער תשובה, אַז ער וויל די זיבען גוטע יאָר תּוֹך כְּדֵי דִבּוּר.

זאָגט אים דאָס דייַטשעל:
– רעכען נאָר איבער, טוביה, הייַנט ביסט דו אַ מענש מיט כּחַ און קאָנסט פאַרדינען, אַמאָל מער, אַמאָל ווייניקער... וואָס וועט אָבער זייַן שפּעטער, אַז דו וועסט עלטער ווערען און וועסט זייַן אַ יורד, און אַזוי פיל כּח צו דער אַרבייַט וועסטו אויך נישט האָבען.
ענטפערט טוביה:
– הער, דייַטשעל, מייַן ווייַב סעריל וויל באַלד. ערשטענס, זאָגט זי, ברוך ה׳ יום יום און הייסט אויף שפּעטער נישט זאָרגען, און צווייטענס, האָט מען אונז די קינדער פון חדר אַהיים געשיקט...
– אויב אַזוי–זאָגט אים דאָס דייַטשעל, – גייה אַהיים, און איידער דו וועסט קומען אין שטוב אַרייַן, וועסטו זייַן אַן עושר!
וויל ער אים פאָרט איבערפרעגען וועגען נאָך די זיבען יאָר, איז אים אָבער דערווייַל דאָס דייַטשעל פאַרשוואונדען געוואָרען.
געהט ער, טוביה, אַהיים. געוואוינט, האָבען מיר שוין געזאָגט, האָט טוביה אונטער דער שטאָט, כּמעט אויפ׳ן פרייַען פעלד. קומט ער צו צו דער שטוב, זעהט ער, ווי די קינדער שפּילען זיך אונטער דער שטוב אין זאַמד, געהט ער צו, דערזעהט ער, אַז זיי שאַרען אַרויס פון אַ גריבעל נישט קיין זאַמד, נאָר ריין גאָלד, טאַקע זָהָב טָהוֹר... פאַרשטעהט זיך, אַז מער האָט מען נישט געדאַרפט, עס האָבען זיך שוין אָנגעהויבען די זיבען יאָר, די זיבען מַזָל׳דיגע יאָר...

די צײַט לױפֿט אָבער פֿײַל פֿון בױגען און זיבען יאָר געהען אַריבער גֶעשװינד. קומט נאָך די זיבען יאָר דאָס דײַטשעל צו טוביה'ן, אים אָנצוזאָגען, אַז די זיבען יאָר זײַנען אַריבער און אַז הײַנט פֿאַרנאַכט װעט גֶעלָם װערען דאָס גאָלד אין דער ערד, דאָס גאָלד אין שטוב און אַפֿילו דאָס גאָלד, װאָס זײ האָבען געקאָנט באַהאַלטען בײַ לײַטען...

טרעפֿט ער טוביה'ן, װי ער שטעהט אין מיטען מאַרק, װי פֿאַר זיבען יאָר, מיט די זעלבע פֿאַר־שאַרצטע פּאָלעס אונטער די לענדען און קוקט אױס אױף אַ פֿאַרדינסט. זאָגט ער אים: הער, טוביה, די זיבען יאָר זײַנען אַריבער!

ענטפֿערט אים טוביה: געה, זאָג מײַן װײַב סעריל, װײַל דאָס עשירות איבער די גאַנצע זיבען יאָר איז געװען בײַ איר אין דער האַנט.

געהען זײ בײדע אַרױס אונטער דער שטאָט און קומען צום זעלבען לײמענעם הײַזעל אױפֿ'ן פֿעלד און טרעפֿען סערלען פֿאַר דער טיר. און זי איז אױך אָרעם געקלײדעט, װי אַמאָל, נאָר איר פּנים שמײכעלט.

זאָגט איר דאָס דײַטשעל מיט די זעלבע װער־טער, אַז די זיבען גוטע יאָר זײַנען אַװעק.

ענטפֿערט זי אים, אַז זײ האָבען קײן גוטע יאָר נאָך נישט אָנגעהױבען צו האָבען, אַז זײ האָבען קײנ־מאָל נישט געהאַלטען דאָס גאָלד פֿאַר זײער אײגענס, װײַל, װאָס אַ מענש פֿאַרדינט מיט זײַנע צעהן פֿינ־גער, דאָס איז זײַנס, און אַזױ עשירות, װאָס קומט אָן שװײס און אומגעזוכט, איז נאָר אַ פּקָדון, װאָס

זיין ליבער נאָמען. לאָזט איבער ביי מענשען אי
הענט פאַר אָרעמע-לייטס וועגען... זי האָט נאָר
גאָלד אויף שְׂכַר-לִמוד גענומען, דאָס איז גאָטס תּורה,
מעג מען פאַר זיין תּורה מיט זיין גאָלד צאָלען,
מער נישט! און אויב זיין ליבער נאָמען האָט פון
היינט אָן אַ בעסערען בעל-פקדון פאַר זיין גאָלד,
מהיכא תיתא, זאָל ער צונעמען און איבערגעבען
איין אַנדערן!

אליהו הנביא האָט עס אויסגעהערט און איז נעלם געוואָרען. ער האָט עס איבערגעגעבען דעם בֵּית-דִין שֶׁל מַעְלָה, און דער בית-דין של מעלה האָט גע׳פַּסְק׳עט, אַז עס איז קיין בעסערער בעל-פקדון נישט פאַראַן, און די זיבען יאָר האָבען זיך נישט אויסגעלאָזט כָּל-זְמַן טוביה און זיין ווייב סעריל האָבען געלעבט...

דער אוצָר.

דער אוֹצָר.

צו שלאָפען תַּמוּז-צײַט אין אַ שטיבעל פון ד׳ על ד׳, צוזאַמען מיט אַ ווײַב און אַכט קינדערלעך, איז נישט קײַן גרויסער תַּעֲנוּג, כאָטש פרײַטאָג צו-נאַכטס. כאַפּט זיך טאַקע שמעריל האָלץ-העקער אויף נאָך האַלבער נאַכט אַן אָפּגעקאָכטער און אָן אָטעם, גיסט זיך געשווינד אָפּ די נעגעל, כאַפּט אויף זיך דאָס כאַלאַטעל און לויפט אַ באָרוועסער פון טרוקענעם גיהנום אַרויס. קומט ער אין גאַס אַרײַן—שטיל, אַלע לאָדען פאַרמאַכט, און איבער׳ן שלאָפעדיגען שטעטעל שטעהט אַ הויכער, שטילער, אויסגעשטערנטער הימעל. דאַכט זיך אים, אַז אַצונד איז ער אײנער אַליין מיט גאָט, בָּרוּךְ הוּא; מאַכט ער, אַרויפקוקענדיג צום הימעל: „נו, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַצונד איז צײַט זאָלסט מיך אויסהערען און בענשען מיט אַן אוצר פון דײַנע אוצרות״. ווי ער זאָגט דאָס אַרויס, דערזעהט ער, אַז פאַר אים לויפט עפּעס אַ פלעמעל פון שטעטעל אַרויס. פאַרשטעהט ער, אַז דאָס איז עס. וויל ער נאָכלויפען, דערמאָנט ער זיך, אַז עס איז שבת, אַז לויפען טאָר מען נישט, – געהט ער נאָך. און אַזוי

1916

ווי פאַמעליך ער געהט, אַזוי פאַמעליך הויבט אויך דאָס פלעמעל אָן צו געהן, און דער מַהֲלָך צווישען אים און דעם פלעמעל ווערט נישט לענגער, נישט קירצער. געהט ער. טייַלמאָלס רופט זיך אים עפּעס אָן אין האַרץ: „שמעריל, זייַ קיין נאַר נישט, נעם אַראָפּ דאָס כאַלאַטעל, טו אַ שפּרונג-אונטער, און וואַרף עס אַרויף אויף דעם פלעמעל!" פאַרשטעהט ער אָבער, אַז דאָס רעדט אין אים דער יֵצֶר-הָרָע. דאָס כאַלאַטעל נעמט ער פון זיך אַראָפּ, גרייט צו וואַרפען איז ער, נאָר, לְהַכְעִיס דעם יצר-הרע, מאַכט ער נאָך קלענערע טריט און דערפרעהט זיך, זעהענדיג, אַז זייַט ער מאַכט קלענערע טריט, רוקט זיך דאָס פלעמעל אויך פאַמעליכער. געהט ער אַזוי פאַמעליך דעם פלעמעל נאָך און געהט, קומט ער פאַמעליך אַרויס פון שטעטעל. דער וועג שלענגעלט און דרעהט זיך איבער פעלדער און לאָנקעס, און דער מהלך צווישען אים און דעם פלעמעל ווערט אַלץ נישט לענגער, נישט קירצער, און אַז ער זאָל וואַרפען דאָס כאַלאַטעל, וואָלט ער צום פלעמעל נישט דערגרייכט. דערווייַל צערודערן זיך אים אין קאָפּ די געדאַנקען: ווען ער זאָל כאַפּען דעם אוצר, וואָלט ער אויף דער עלטער קיין האָלץ-העקער נישט געווען; ער האָט שוין נישט דעם כח צו דער אַרבייַט, וואָס אַמאָל. דעם ווייַב וואָלט ער געקויפט אַ שטאָט אין דער ווייַבערשער שול, זי זאָל נישט האָבען קיין פאַרשטערטע-שַבָּתִים און יָמִים טובים דערפון, וואָס מען לאָזט זי אין ערגעץ נישט זיצען, ראש-הַשָּנָה

און יום-כּפּור פֿאַלט זי נעבעך גאָר פֿון די פֿיס - די קינדער האָבען איר די כּחות צוגענומען! און ער וואָלט איר אַ נײַ קלייד געמאַכט, אַ פּאָר שנירלעך פּערל געקויפֿט... די קינדער וואָלט ער אין בעסערע חדרים אָפּגעגעבען, פֿאַר דעם עלטסטען מיידעל וואָלט ער זיך שוין אומגעקוקט וועגען אַ שידוך... אַזוי, נעבעך, טראָגט זי דער מוטער נאָך די קוישלעך מיט אויבס און האָט קיינמאָל קיין צײַט נישט אַפֿילו זיך רעכט צו פֿאַרקעמען. און צעפּ האָט זי לאַנגע, לאַנגע, און אויגען, ווי אַ סאַרנע...

- עס וואָלט אַ מִצְוָה געווען צו כאַפּען דעם אוצר...

- ווײַטער דער יצר-הרע!-טראַכט ער-אַז עס איז נישט באַשערט, איז נישט! אין דער וואָכען וואָלט ער שוין געוואוסט, וואָס ער האָט צו טון... וואָלט דאָ זײַן יענקעל געווען, וואָלט ער שוין ניט געשווי-גען... הײַנטיגע קינדער-ווער ווייסט, וואָס זיי טוען אַלע שבת... דער יונגערער איז אויך נישט בעסער. אויס'ן מְלַמֵד מאַכט ער חוזק... וויל ער אַ קלאפּ טון, רײַסט מען אים אויס די באָרד... און ווער האָט צײַט אויף זיי אַכטונג צו געבען? - אַ גאַנצען טאָג האַק און זעג...

ער זיפֿצט אָפּ און געהט אַלץ ווײַטער און ווײַטער, און וואַרפֿט פֿון צײַט צו צײַט אַן אויג אין הימעל אַרײַן: „רבונו של עולם, וועמען ווילסט דו דאָ אויס-פּרובען? שמעריל האָלץ-העקער? ווילסט געבען, גיב!" דאַכט זיך אים, אַז דער אוצר הויבט זיך אָן צו רוקען

אַ ביסעל פֿאַמעליכער, נאָר אין דער רגע דערהערט ער, אַ הונט בילט, דערקענט ער דאָס בילען: דאָס איז פֿון „וויסאָקע"—דאָס ערשטע דאָרף אונטער דער שטאָט, און ער דערזעהט שוין, ווי עס וויגען זיך אין דער פֿרישער פֿאַרטאָג-לופֿט ווײַסע פּלעקען, דאָס זײַנען די וויסאָקער פּויערישע הײַזלעך. און באַלד דערמאָנט ער זיך, אַז עס מוז שוין זײַן אַ תּחום-שבת, שטעלט ער זיך אָפּ.

— יאָ, עס איז אַ תּחום-שבת,—טראַכט ער, און זאָגט, ווי אין דער וועלט אַרײַן:—ווערסט מיך נישט אַראָפּפֿירען פֿון וועג! עס איז נישט קײַן גאָט-זאַך, גאָט מאַכט נישט קײַן חוזק פֿון מענשען—מַעֲשֶׂה דֶּךְ איז עס! און ער ווערט אַביסעל בייזליך אויפ'ן בַּעַל-דָּבָר, און דרעהט זיך צוריק אויס צום שטעטעל און געהט האַסטיג צוריק. טראַכטען טראַכט ער: אין דער-היים אויסזאָגען וועל איך נישט; ערשטענס, וועט מען מיר נישט גלויבען... און אַז יאָ, וועט מען לאַכען פֿון מיר! און צו וואָס זאָל איך מיך רימען?... דער בּוֹרֵא-עוֹלָם ווייסט—איז גענוג. און זי וואָלט זיך נאָך אפשר געבייזערט, ווייס איך? די קינדער אוּדאי-נאַקעט און באָרוועס, נעבעך! צו וואָס זאָלען זיי עוֹבֵר זײַן אויף „כִּבּוּד אָב"...

ניין, ער וועט עס פֿאַר'ן מויל נישט ברענגען... ער וועט אַפֿילו דעם רבונו של עולם דערינען קיינ-מאָל נישט דערמאָנען. האָט ער דערמיט עפּעס גוטס געטאָן, וועט ער אַליין געדענקען...

און פּלוצלונג דערפֿילט ער אין זיך עפּעס אַ

מאָדנע, ליכטיגע רוהיגקייט, אין אַלע אֵבָרים צע־
גיסט זיך אים אַ שטילער נַחת. „געלט איז פאָרט ניט
מער, ווי קיי און שפּיי! עשירות קאָן נאָך אַראָפּ־
פירען פון רעכטען וועג". און עס ווילט זיך אים
דאַנקען גאָט דערפאַר, וואָס ער האָט אים נישט גע־
בראַכט צו קיין נִסָיון. עס ווילט זיך אים כאָטש אַ
ליד זינגען. „אָבִינוּ מֶלֶך" דערמאָנט ער זיך פון די
יונגע יאָרען, נאָר ער פאַרשעמט זיך פאַר זיך אַליין
און האַקט אָפּ. ער וויל זיך דערמאָנען אַ חַזָנ'ישע
זאַך, אַ סיני'דיגעס, - פלוצלונג אָבער דערזעהט ער,
אַז דאָס אייגענע פלעמעל, וואָס ער האָט געלאָזט
הינטער זיך, איז אים צוריק אַרויסגעקומען פון פאָ־
רענט, און עס רוקט זיך פאַר אים גאַנץ פּאַמעליך
צום שטעטעל, צום שטעטעל... און דער מהלך צווי־
שען אים און דעם פלעמעל ווערט ווייטער נישט
לענגער, נישט קירצער, גלייך דאָס פלעמעל שפּאַצירט,
און ער שפּאַצירט-אַזוי אַביסעל, לְכָבוֹד שבת. פרעהט
ער זיך שטיל און קוקט נאָך. דער הימעל ווערט
בלאַסער, שטערנדלעך הויבען זיך אָן לעשען, דער
מִזְרָח רויטעלט זיך אַביסעל, עס צעגיסט זיך, ווי אַ
שמאָל רויטליך טייכעל אין דער לענג - און דאָס
פלעמעל רוקט זיך אַלץ אין שטעטעל אַריין, געהט
אין זיין גאַס. אָט איז זיין שטוב, די טיר פון זיין
שטוב, זעהט ער, שטעהט אָפען, ער האָט זי, אַ פּנים,
פאַרגעסען צו פאַרמאַכען... און אָט: דאָס פלעמעל
געהט אַריין, צו אים אין שטוב אַריין געהט עס!
געהט ער נאָך, זעהט ער, ווי עס לאָזט זיך דאָס

פלעמעל אונטער׳ן בעט אַרונטער. אַלע אַרום שלאָ־
פען,-געהט ער שטיל צו, בייגט זיך אַיין, זעהט ער,
דאָס פלעמעל דרעהט זיך אונטער׳ן בעט, ווי אַ דרע־
דעל, אויפ׳ן אָרט. נעמט ער און וואַרפט אַרונטער
אונטער׳ן בעט דאָס כאַלאַטעל און דעקט דאָס פלעמעל
צו, - קיינער הערט נישט, און דאָ גַנְבֶ׳עט זיך שוין

אין שטוב אַריַין אַ גאָלדענער מאָרגען-שטראַל דורך
דעם שפּאַלט פון לאָדען. -

זעצט ער זיך אויפ׳ן בעט און טוט אַ גֶדֶר, אַז
איבער שבת וועט ער קיינעם קיַין וואָרט נישט זאָגען,
קיַין האַלב וואָרט נישט - עס וועט קומען, חָלִילָה,
צו חִלול שַׁבָּת... זי וועט זיך נישט אַיינהאַלטען,

זיי, די בָּנִים, אַוַדאי נישט, זיי וועלען באַלד וועלען איבערצעלען, באַלד וויסען וויפיל! און באַלד וועט דער סוד פון שטוּב אַרויס, און אין שוק, אין בֵּית-הַמִדְרָש און אין אַלע גאַסען וועט ווערען אַ גערע־דעריי וועגען זיין עֲשִׁירוּת... וועגען מַזָל... און קיינער וועט נישט דאַוונען, נישט וואַשען זיך, נישט בענשען, ווי עס דאַרף צו זיין-און ער וועט נאָך פאַרזינדיגען זיין הויזגעזינד און אַ האַלבע שטאָט. ניין-קיין פּיפּץ נישט... און ער ציהט זיך אויס אויף דעם בעט און מאַכט זיך שלאָפען...

און אין דעם זְכוּת, אַז ער האָט נאָך הַבְדָלָה זיך אַראָפּגעבויגען אונטער'ן בעט און אויפגעהויבען דאָס כאַלאַטעל, איז אונטען טאַקע געלעגען אַ זאַק מיט אֶלֶף אַלְפֵי אֲלָפִים דינרין. כִּמְעַט אָן אַ שִׁעוּר - אַ גרויס בעט געווען! - און איז טאַקע געוואָרען אַ גְבִיר שֶׁבַּגְבִירִים.

און ער האָט שוין אָפּגעלעבט אין נַחַת די יאָרען.

נאָר דאָס ווייב פלעגט אים-אַלע מאָל אין נחת פאַרוואַרפען: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, ווי האָט עס אַ מענש אַ האַרץ, ווי אַ שטיין, אַ גאַנצען זומער-טאָג אַ וואָרט נישט צו זאָגען, פאַר'ן אייגענעם ווייב קיין איינציג וואָרט... און איך האָב דערמאָנט זי זיך-דעמאָלט ביי „גאָט פון אַברהם" זיך אַזוי אָנגעוויינט, אַזוי אָנגעוויינט... עס איז קיין דרייער אין שטוב ניט געווען...

און ער טרייסט זי מיט אַ שמייכעל:

- ווער ווייסט, אפשר האָט זיך עס טאַקע אין זכות פון דיין „גאָט פון אַברהם" אַזוי גוט אויסגעפירט.